

Franserudsskolan
Bengtsfors kommun
Box 14
666 21 Bengtsfors

2010-04-12
1 (17)
Dnr 43-2009:3993

Skolbeslut för Grundskola och särskola

efter tillsyn av Franserudsskolan och Skåpa-
forsskolan
i Bengtsfors kommun

Rektorn vid Franserudsskolan
Bengtsfors kommun
Box 14
666 21 Bengtsfors

Tillsyn i Franserudsskolan och Skåpaforssskolan

Förskoleklass, grundskola och obligatorisk särskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolorna. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolorna, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Franserudsskolan, Skåpaforssskolan och Bengtsfors kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheterna.

Alla elever i Franserudsskolan ges inte förutsättningar att nå uppnåendemålen. Samtidigt framkommer att flera lärare inom såväl grundskolan som särskolan saknar lärarutbildning och att ytterligare lärare undervisar i ämnen som de inte har tillräcklig ämnes- och/eller ämnesdidaktisk utbildning för. Skolan måste organisera verksamheten så att den utbildning och kompetens lärarna har tas tillvara bättre. Skolan måste också förbättra sina rutiner vad gäller arbetet med utredningar vid upprättandet åtgärdsprogram. Sammantaget visar tillsynen ett antal brister som direkt kan kopplas till den bristande måluppfyllelsen.

Franserudsskolan måste också omedelbart och undantagslöst fordra in registerutdrag för dem som vistas på skolan och organiseringen av undervisningen av de elever som är inskrivna i särskolan måste ske på ett sådant sätt att författningarnas krav uppfylls.

I övrigt utgör skolorna vid inspektionstillfället lugna och trygga miljöer för lärande.

Skolinspektionen har i tillsynen av Franserudsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen. (Lpo 94, 2.2).

- Ett antal lärare har inte utbildning för den undervisning de bedriver (2 kap. 3- 4 §§ skollagen).
- Alla elever som har rätt till modersmålsundervisning får inte det (2 kap. 9- 11,13 §§).
- Det är inte alltid som rektorn ser till att det görs utredning när en elev riskerar att inte nå målen (5 kap. grundskoleförordningen).
- De åtgärdsprogram som upprättas uppfyller inte alltid författningens krav. (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).
- Studiehundledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det (5 kap. 2-3 §§ grundskoleförordningen) .
- Lagen om registerkontroll inom skolan och fritidhemsverksamheten iakttas inte alltid (Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg 1-2a §§).

Obligatoriska särskolan

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen inom samtliga ämnen och ämnesområden utifrån sina individuella förutsättningar. (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan)
- Alla lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. (2 kap. 3- 4 §§ skollagen)
- Lärarna ger inte eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling då de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte uppfyller förordningen krav. (7 kap. 1 § särskoleförordningen).
- Rektorn tar inte ansvar för att särskolans resultat utvärderas regelbundet och resultaten kan därför inte användas för att öka måluppfyllelsen. (Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Särskolan saknar en plan mot kränkande behandling. (14 a kap. skollagen 8 §).
- De grundsärskoleelever som är integrerade i grundskolan undervisas i en särskild undervisningsgrupp och kan därför inte anses vara integrerade enligt intentionerna i särskoleförordningen. (6 kap. 1 § särskoleförordningen)

Skåpaforsskolan

- Skolan klargör inte målen för utbildningen för eleverna. (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag).
- Studiehundledning på modersmål ges inte till elever som har behov av det. (5 kap. 2-3 §§ grundskoleförordningen)

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2, 3 och 4

Rektorn och Bengtsfors kommun har ansvar för att Fransrudsskolans och Skåpaforsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre må-

nader från den dag beslutet för Bengtsfors kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Bengtsfors kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Marie Karlsson, Kristina Svensson, Elisabeth Fogelberg och Bosse Jersenius samt utredarna Peter Lendefors och Kristina Eklund deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson

Mats Löwing

Enhetschef / Beslutsfattare

Undervisningsråd / Föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolorna
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Franserudsskolan
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för den obligatoriska särskolan vid Franserudsskolan
Bilaga 4	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Skåpaforssskolan

Bilaga1

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bengtsfors kommun under perioden januari – februari 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Franserudsskolan den 11 februari 2010 och Skåpaforsskolan den 10 februari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, Franserudsskolan och Skåpaforsskolan, dels den information som samlats in under besöken. I Franserudsskolan och Skåpaforsskolan intervjuades rektorn, lärare, elever och personal från elevhälsoteamet. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Franserudsskolan

Tabell 1. Antal elever på Franserudsskolan

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	41
Grundskola	269
Obligatoriska särskolan	9

Källa: Skolans uppgifter 2010-03-28

Vid Franserudsskolan finns förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6, obligatorisk särskola med elever i grundsärskola och träningsskola samt skolbarnsomsorg. Skolan ligger centralt i Bengtsfors. Skolan består av en byggnad i två våningar med klassrum, gymnastiksal och matsal. På gården finns en multiplan för fotboll, bandy, basket med mera.

Undervisningen sker i åldershomogena grupper. Varje årskurs har två parallellklasser.

Alla elever som går i åk 1-3 har så kallad samlad skoldag. Med samlad skoldag menas att barnen har fria aktiviteter ett antal lektioner varje vecka. Under dessa lektioner är det fritidspedagogerna som har hand om verksamheten. Franserudsskolan arbetar aktivt med musik på olika sätt.

Beskrivning av Skåpaförsskolan

Tabell 2: Antal elever på Skåpaförsskolan

Skolan/skolorna	Antal elever
Grundskola	32

Källa: Rektorn vid Skåpaförsskolan

Skåpafors skola ligger i Skåpafors samhälle strax utanför Bengtsfors. Skolan har elever i årskurserna 5 och 6. Sommaren 2009 lades skolan i Billingsfors ned och elever från skolan i detta samhälle fick välja mellan att gå till Skåpafors skola och andra skolor i kommunen. Vid tillfället för tillsyn var cirka hälften av eleverna vid Skåpaförsskolan tidigare elever i Billingsfors skola.

Rektorn på Franserudsskolan är sedan januari månad också rektor på Skåpaförsskolan. Sommaren 2010 kommer Skåpaförsskolan att läggas ner och eleverna förs över till annan skola.

Bilaga 2**Tillsynsprotokoll Franserudsskolan**

Rutan vid varje bedömningsområde fylls i när Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå uppnåendemålen för årskurs 5 samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Motivering:

Av redovisade resultat i kvalitetsredovisningen framgår att drygt 10 procent av eleverna bedöms ha stort behov av särskilt stöd och att ett 50-tal har åtgärdsprogram beroende på att de befars ej uppnå målen i årskurserna 3 och 5. Läsåret 2008-2009 var det cirka 80% som nådde målen för årskurs 5 i samtliga ämnen.

Det finns enligt Skolinspektionen en rad faktorer som skolan kan påverka och som bör vägas in vid bedömningen av om eleverna ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. Till dessa hör bland annat om eleverna får den stödundervisning och det särskilda stöd de behöver för att nå målen. Likaså om skolan följer upp resultaten i alla ämnen och analyserar eventuella skillnader i måluppfyllelse samt vidtar åtgärder för ökad måluppfyllelse. Dessa faktorer bedöms i andra delar av detta beslut.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

- Ett antal lärare har inte utbildning för den undervisning de bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3- 4 §§ skollagen

Motivering:

På skolan finns lärare som arbetar inom grundskolan och som saknar lärarutbildning för grundskolan. Därtill finns ett stort antal lärare som undervisar i ämnen där de endast har kompetens i form av 5 poängs-kurser. Detta innebär att eleverna på Franse-rudsskolan i sin grundläggande inläring i svenska och matematik får undervisning av lärare som inte har tillräcklig utbildning för den undervisning de bedriver. Rektorn beskriver i kvalitetsredovisning dock alla lärare som ämnesbehöriga. Av intervju med rektorn framkommer att rektorn i sin tjänstefördelning av tradition valt att organisera

skolan mera utifrån ett klassläraresystem än utifrån ett system som bättre tar tillvara de ämneskunskaper som finns på skolan. Avsikten med detta uppger rektorn vara att eleverna ska ha daglig kontakt med sin klasslärare.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Undervisningstid och val.

Bedömning:

- Alla elever som har rätt till modersmålsundervisning får inte det.

Författningsstöd:

2 kap. 9–11,13 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Det är inte alltid elever som har rätt till modersmålsundervisning får det. Skälen uppger vid intervjuer vara att det inte finns lärare med adekvat utbildning eller att antalet elever är för få. Skolan personal upplever att det saknas ett kommunalt helhetsperspektiv på frågan om modersmålsundervisning. Se vidare i kommunbeslutet.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd.

Bedömning:

- Det är inte alltid som rektorn ser till att det görs utredning när en elev riskerar att inte nå målen.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Beslut om särskilt stöd fattas av rektorn efter hörande av elevvårdsteamet eller elevvårdskonferens. Enligt rektorn görs det inte alltid en utredning innan åtgärdsprogrammet upprättas och det särskilda stödet sätts in. Rektorn säger vid intervju att utredningar endast görs när svårigheterna är mycket stora, vilket också bekräftas av de dokument som Skolinspektionen tagit del av. Vid kommunikering med skolans rektor uppger denne att kartläggningar i form av diagnoser och testresultat finns tillgängliga när åtgärdsprogrammen görs. Om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder ska rektorn se till att behovet utreds och i en sådan utredning kan bland annat diagnoser och testresultat ingå. Om utredningen visar att behov av särskilt stöd finns ska ett åtgärdsprogram utarbetas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt.

Bristområde: Särskilt stöd.

Bedömning:

- De åtgärdsprogram som upprättas uppfyller inte alltid författningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogrammen som Skolinspektionen tagit del av, och som har sin grund i en centralt framtagna mall, är indelade i långsiktiga och kortsiktiga mål som beskrivs på tre nivåer, organisations- grupp- och individnivå. Dock är det ibland svårt att särskilja nivåerna. Likaså är åtgärderna på organisations- och gruppnivå mycket lika varandra och ofta av generell karaktär, vilket gör att det är svårt att se kopplingen till den grupp i vilken eleven befinner sig. Av åtgärdsprogrammen framgår inte alltid elevernas starka sidor, anpassning av undervisningen i klassrummet, kopplingar till målen och när och hur uppföljning ska ske.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning:

- Studiehundledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2-3 §§ grundskoleförordningen.

Motivering:

Det finns elever på skolan som har behov av studiehundledning på modersmålet och som får det. Det finns också enligt rektorn elever som behöver studiehundledning på modersmålet, men inte får det.

Huvudområde: Enskild elevs rätt.

Bristområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

- Lagen om registerkontroll iakttas inte alltid.

Författningsstöd:

Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg 1-2a §§.

Motivering:

Rektorn uppger att det inte är alltid som man kräver registerutdrag. Exempel är sådana personer som man vet vilka de är. Utdrag begärs inte heller på lärarstuderande ute på verksamhetsförlagd utbildning, vfu. Det finns också en så kallad frivilligcentral från

vilken personer, oftast äldre, kommer och läser sagor på fritidshemmet. Skolinspektionen vill påpeka att lagstiftningen omfattar alla som vistas på skolan, och att personlig kännedom om en person inte kan ersätta ett registerutdrag.

Bilaga 3

Tillsynsprotokoll Franserudsskolan, obligatoriska särskolan

Rutan vid varje bedömningsområde fylls i när Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen inom samtliga ämnen och ämnesområden utifrån sina individuella förutsättningar. (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan)

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2. Kunskaper

Motivering:

Särskolan redovisar inte i vilken mån eleverna når kunskapsmålen utifrån sina individuella förutsättningar.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan.

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag.

Bedömning:

- Alla lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Vid tillsynen framkommer att flera av de lärare som undervisar i grundsärskolan saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Flertalet av de lärare som undervisar i teoretiska ämnen har inte utbildning för de ämnen de undervisar i.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering.

Bedömning:

- Lärarna ger inte eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling då de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte uppfyller förordningen krav.

Författningsstöd:

7 kap. 1 § särskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av och granskat ett urval individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i särskolan. Det framgår inte i det skriftliga omdömet vilka mål utvärderingen grundar sig på, dessutom finns exempel på mål i den individuella utvecklingsplanen som eleven ska nå som inte finns i grundsärskolans kursplan, exempelvis "känna till ordklasser".

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan.

Bristområde: Rektorns ansvar för utvärdering och uppföljning.

Bedömning:

- Rektorn tar inte ansvar för att särskolans resultat utvärderas regelbundet och resultaten kan därför inte användas för att öka måluppfyllelsen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Enligt lärarna följer de regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling. Elevernas måluppfyllelse redovisas dock inte för rektorn. I den kvalitetsredovisning Skolinspektionen tagit del av redovisas inte heller kunskapsresultaten i särskolan. Rektorn tar därför inte det ansvar för utvärdering och uppföljning som avses i läroplanen vad gäller måluppfyllelse för elevernas kunskaper i särskolan.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

- Särskolan saknar en årlig plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. skollagen 8 §

Motivering:

Särskolan är inte synliggjord i Franserudskolans likabehandlingsplan. Enligt skollagen ska varje verksamhet upprätta en årlig plan mot kränkande behandling. I planen ska ingå en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Rektors beslutsfattande

Bedömning:

- De grundsärskoleelever som är integrerade i grundskolan undervisas i en särskild undervisningsgrupp och kan därför inte anses vara integrerade enligt intentionerna i särskoleförordningen.

Författningsstöd:

6 kap. 1 § särskoleförordningen

Motivering:

På skolan finns en undervisningsgrupp som delvis är till för de elever vilka enligt rektorn är grundsärskoleelever som är integrerade i grundskolan. I intervju med rektorn framkommer att eleverna i grundsärskolan läser enligt grundskolans timplan utan att rektorn fattat beslut om det. Vid tillsynen framkommer att grundsärskoleeleverna får huvuddelen av sin undervisning i denna undervisningsgrupp.

Enligt särskoleförordningen kan en elev mottagen i särskolan få sin undervisning i en klass i grundskolan (integrerad elev) om berörda rektorer är ense om detta och elevens vårdnadshavare medger det. Med den organisering av grundsärskoleelever som skolan har kan inte eleverna betraktas som integrerade enligt intentionerna i särskoleförordningen. Eleverna utgör egna klasser med särskoleelever trots att de har sin egentliga klasstillhörighet i andra klasser på skolorna. Enligt särskoleförordningen får, efter beslut av rektorn i särskolan, de avvikelser göras från särskolans timplan som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan. Då eleverna i grundsärskolan inte kan betraktas som integrerade kan heller inte rektorn fatta beslut om avvikelser från särskolans timplan.

Bilaga 4

Tillsynsprotokoll med bedömningar för Skåpaförsskolan

Rutan vid varje bedömningsområde fylls i när Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐**Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**

Fokus på skolans uppdrag

☐

Lärarnas bedömning och utvärdering

☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☐**Skolans lärandemiljö**

Fokus på lärande

☒

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygg lärandemiljö

☐**Enskild elevs rätt**

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Bedömning:

- Skolan klargör inte målen för utbildningen för eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

I Skåpafors skola känner eleverna i liten utsträckning till de nationella målen med utbildningen och målen i de enskilda ämnenas kursplaner. I intervjun med eleverna hänvisar dessa till de individuella utvecklingsplanerna som de måldokument de arbetar efter. Enligt Lpo 94 ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning:

- Studiehandledning på modersmål ges inte till elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § Grundskoleförordningen

Motivering:

I Skåpafors skola finns inga elever som får studiehandledning på sitt modersmål. Skolan har dock inte utrett om eleverna vid skolan med annat modersmål har behov av studiehandledning på sitt modersmål. Om skolan bedömer att så är fallet ska eleverna enligt grundskoleförordningen erbjudas detta.